

Activiteitenplan Rijenpad 20, Almere

Groot onderhoud en verduurzaming
Complex 4216, Rijenpad 20

COLOFON

Activiteitenplan Rijenpad 20, Almere

Groot onderhoud en verduurzaming

Complex 4216, Rijenpad 20

OPDRACHTNEMER	<i>idverde</i> Advies Prins Willem Alexanderlaan 401 7311 SX Apeldoorn T +31 (0)55 312 40 70 E adviesapeldoorn@idverde.nl
OPGESTELD DOOR VRIJGEGEVEN DOOR	
OPDRACHTGEVER	De Alliantie Postbus 105 1200 AC Hilversum
PROJECTNUMMER	725230099
STATUS	Definitief
VERSIE	1.0
DATUM	29-02-2024

Copyright 2024 *idverde*. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van *idverde*. *idverde* is niet aansprakelijk voor eventuele schade ontstaan bij gebruik van gegevens uit dit rapport.

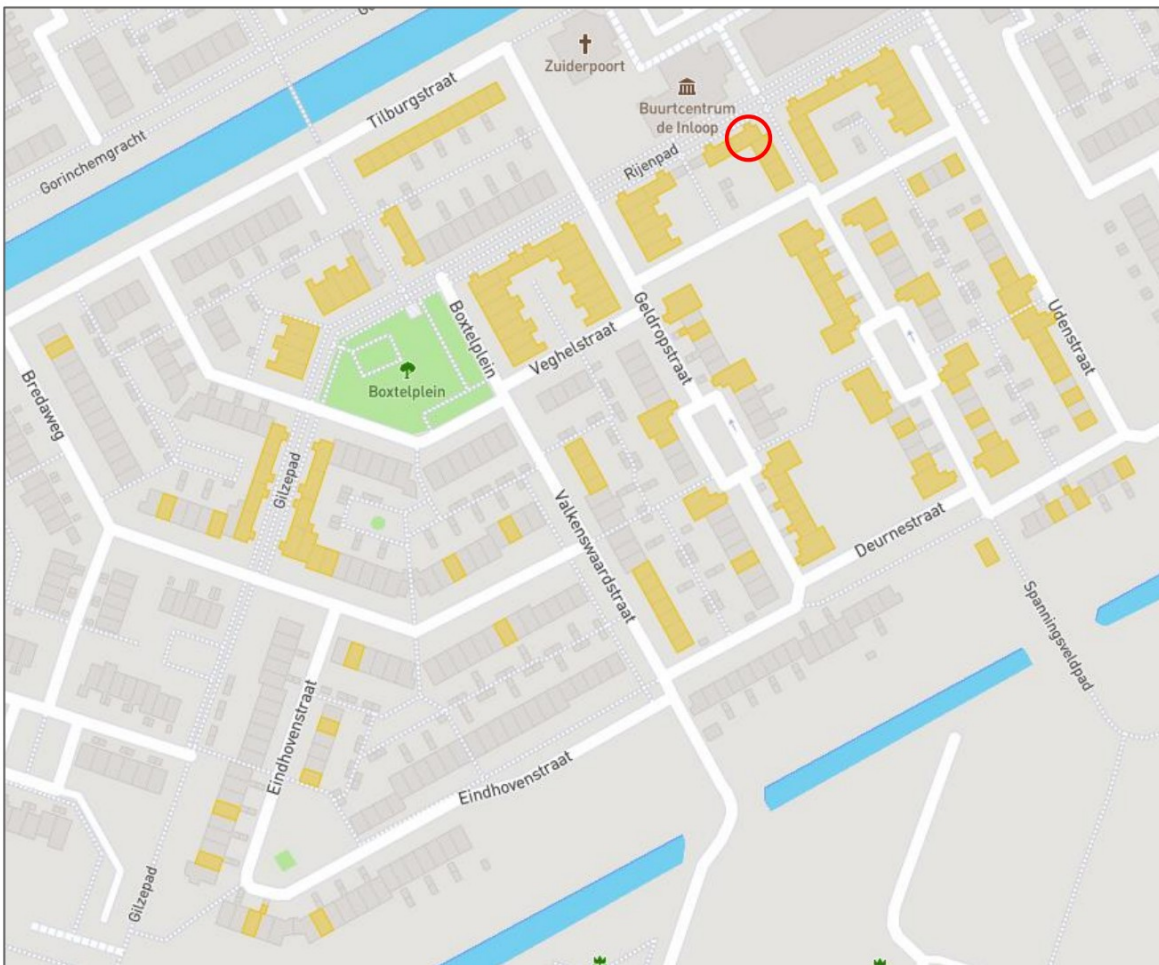
INHOUDSOPGAVE

COLOFON		2
1. INLEIDING		4
1.1 Aanleiding	4	
1.2 Doelstelling activiteitenplan	4	
2. BESCHRIJVING PLANGEBIED, VOORGENOMEN ONTWIKKELING EN BELANG		6
2.1 Beschrijving plangebied	6	
2.2 Omvang en planning	7	
3. WERKWIJZE		8
3.1 Quickscan soortenbescherming	8	
3.2 Soortgericht onderzoek	8	
3.2.1 Huismus	8	
3.2.2 Gierzwaluw	8	
3.2.3 Vleermuizen	8	
3.3 Werkwijze opstellen activiteitenplan	9	
4. BESCHRIJVING ONDERZOEKSRISULTATEN		10
4.1 Quickscan soortenbescherming	10	
4.2 Soortgericht onderzoek	10	
4.2.1 Huismus	10	
4.2.2 Gierzwaluw	12	
4.2.3 Vleermuizen	12	
4.2.4 Paar- en winterperiode	13	
4.2.5 Vliegroutes en foerageergebied	13	
4.3 Conclusie	13	
5. TOETSING AAN DE OMGEVINGSWET		15
5.1 Wettelijk kader	15	
5.2 Beoordeling soorten van de Vogelrichtlijn	15	
5.2.1 Mogelijke schadelijke handelingen	15	
5.2.2 Wettelijk belang	15	
5.2.3 Staat van instandhouding van de gewone en ruige dwergvleermuis	16	
5.3 Alternatievenafweging	16	
5.4 Wettelijk belang	16	
6. MITIGATIEPLAN		17
6.1 Realiseren van tijdelijke voorzieningen	17	
6.2 Ongeschikt maken oorspronkelijke verblijfplaatsen	18	
6.3 Zorgvuldig handelen tijdens de uitvoering	19	
6.4 Aanbieden permanente nieuwe verblijfplaatsen	19	
6.5 Afronding werkzaamheden	20	
6.6 Betrokken deskundigheid	20	
7. LITERATUURLIJST		21

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Alliantie is voornemens planmatig onderhoud en verduurzamingswerkzaamheden uit te voeren aan een deel van de woningen binnen complex 4216 te Almere (afbeelding 1.1). Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling. Bij het planmatig onderhoud en de verduurzamingswerkzaamheden worden de hellende daken van een deel van de woningen van complex 4216 vervangen. Omdat dergelijke werkzaamheden mogelijk negatieve effecten hebben op beschermde flora en fauna, is onderzoek naar beschermde flora en fauna uitgevoerd, om inzicht te verkrijgen in de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten. In 2023 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. een soortgericht onderzoek uitgevoerd naar de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen (zie verder in hoofdstuk 4). Uit dit onderzoek is gebleken dat een deel van het complex van functioneel belang is voor de huismus en de gewone dwergvleermuis. Omdat de voorgenomen ontwikkeling bij één van de woningen, Rijenpad 20, een negatieve invloed heeft op de aanwezige nestplaats van huismus, wordt voor deze woning een vergunning aangevraagd in het kader van de Omgevingswet.

Afbeelding 1.1. Overzicht van het plangebied: complex 4216 in Almere (bron: Spotr). Rijenpad 20 is rood omcirkeld.

1.2 Doelstelling activiteitenplan

Dit activiteitenplan dient als bijlage van een vergunningsaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet. De vergunning wordt aangevraagd voor het overtreden van een tweetal schadelijke handelingen vanuit de Omgevingswet (tabel 1.1).

Tabel 1.1. Soorten en wetsartikelen waarvoor een vergunning wordt aangevraagd.

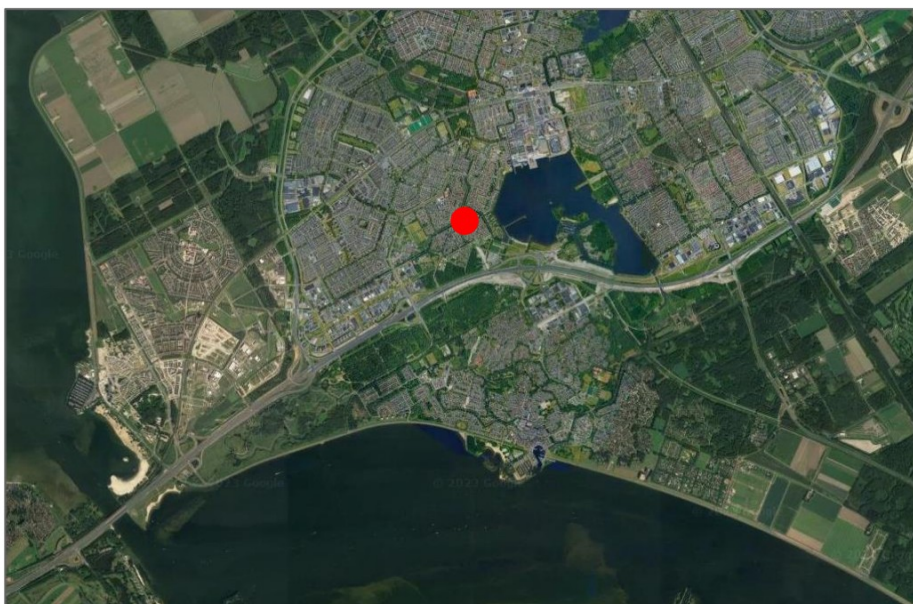
Soort	Artikelen uit Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL)
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 11.37, lid 1, onder b: het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten. Artikel 11.37, lid 1, onder d: het opzettelijk verstoren van vogels.

Het doel van dit activiteitenplan is om inzichtelijk te maken in hoeverre de voorgenomen ontwikkeling een invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de huismus. Geconstateerd is dat verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn ter plaatse van het plangebied en dat door het uitvoeren van de voorgenomen flora- en fauna activiteit een vergunning verplicht is. In dit activiteitenplan wordt beschreven op welke wijze zorgvuldig wordt gehandeld om aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de huismus te voorkomen.

2. Beschrijving plangebied, voorgenomen ontwikkeling en belang

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied, complex 4216 bevindt zich in Almere Stedenwijk (afbeelding 2.1 en afbeelding 2.2). Het complex bestaat uit 165 rijwoningen, verspreid over 13 straten. De woningen zijn voorzien van een plat dak, een hellend dak of een plat én een hellend dak. Daarnaast is er een niet-geïsoleerde spouw aanwezig. De buitenruimte is een straatbeeld met een trottoir, straat, parkeerplaatsen en enkele bomen. In de omgeving zijn speeltuinen en veldjes aanwezig. Ten noordwesten van het plangebied, achter de Tilburgstraat, bevindt zich een sloot. De woning aan het Rijenpad 20 bestaat uit een rijtjeswoning met zowel een hellend dak als twee platte daken.

Afbeelding 2.1. Ligging van het plangebied (rode stip) in de omgeving (bron: Google Maps).

Afbeelding 2.2. Overzicht van het plangebied, complex 4216 (bron: Google Maps). Rijenpad 20 is rood omcirkeld.

2.2 Omvang en planning

De Alliantie is in het kader van de verduurzamingsopgave van plan om het hellende dak te vervangen van de volgende woningen binnen complex 4216:

- Boxtelplein 1-14
- Bredaweg 3, 29, 37, 38, 41-45 oneven, 60, 65
- Deurnestraat 40
- Dongenpad 2, 4
- Eindhovenstraat 30, 38, 46, 54
- Geldropstraat 2-14 even, 16-19, 27-35, 42-53
- Gilzepad 1-8
- Helmondstraat 1-4, 17- 20, 28, 30, 33, 42, 44
- Rijenpad 2-12 even, 18-28 even
- Udenstraat 17-23 oneven, 37-45 oneven

Bij de overige woningen binnen complex 4216 worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Dit geldt voor de volgende adressen:

- Bredaweg 75
- Deurnestraat 46, 50, 58
- Eindhovenstraat 3, 11
- Geldropstraat 7, 38
- Helmondstraat 5, 6, 10, 11, 15, 16, 21, 23-27, 29-37 oneven, 38, 39-43 oneven, 46- 54 even
- Tilburgstraat 30-52 even
- Udenstraat 1, 5, 9-15 oneven, 25, 27, 35
- Valkenswaardstraat 2-14 even, 28-34 even
- Veghelstraat 10, 16

Bij de woning aan het Rijenpad 20 wordt dus het hellend dak vervangen. De werkzaamheden bestaan uit de volgende onderdelen:

- Verwijderen van dakpannen, vorsten en panlatten
- Schoonvegen van het dak
- Dakplaten aanbrengen en nieuwe panlatten plaatsen
- Een combidakvoetprofiel aanbrengen ter plaatse van de dakvoet, voor de vogel en muiswering bij de onderste rij dakpannen.
- Nieuwe dakpannen en vorsten aanbrengen.
- Rockpanelen en gevelpannen aanbrengen ter plaatse van de kopgevels.
- Bij type A + nieuwe dakgoten plaatsen
- Toepassen van steigers en steigernetten

De werkzaamheden aan Rijenpad 20 worden uitgevoerd vanaf oktober 2024. De schatting is dat de werkzaamheden ca. april 2025 afgerond zijn. De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode augustus 2024 t/m december 2026. Deze periode wordt aangehouden om in te spelen op eventuele vertragingen en om voldoende tijd te hebben om na de gewenningsperiode van de permanente voorzieningen de tijdelijke voorzieningen te verwijderen. Mocht de planning onverhoopt wijzigen, dan wordt de Provincie op de hoogte gesteld en wordt overlegd of een aanvulling op de wijze van zorgvuldig handelen noodzakelijk is.

3. Werkwijze

Ten behoeve van het ecologisch onderzoek is een quickscan soortenbescherming uitgevoerd en een soortgericht onderzoek naar vleermuizen. In dit hoofdstuk is per onderdeel de werkwijze beschreven.

3.1 Quickscan soortenbescherming

Tijdens een quickscan is het plangebied beoordeeld op aanwezigheid van geschikte biotopen van beschermde soorten uit alle soortgroepen. Naast geschiktheid voor in gebouw voorkomende vogelsoorten en vleermuizen is ook gelet op soorten als steenmarter en beschermde muurflora. Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied enkel geschikt is voor gebouw bewonende vleermuizen, vogels met jaarrond beschermde nesten (huismus en gierzwaluw) en algemene broedvogels.

3.2 Soortgericht onderzoek

3.2.1 Huismus

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd op basis van de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. In de periode 1 april tot en met 15 mei 2023 zijn twee rondes uitgevoerd. De rondes zijn vanaf minimaal één uur na zonsopkomst en maximaal tot één uur voor zonsondergang uitgevoerd met een minimale duur van één uur. Hierbij zijn nestlocaties, territoria en onderdelen van het functioneel leefgebied in kaart gebracht. In verband met de omvang van het projectgebied zijn de inventarisaties door een team van twee deskundigen per ronde uitgevoerd.

Tabel 3.1. Overzicht inventarisaties t.b.v. huismus.

Datum	Tijd	Weersomstandigheden	Type onderzoek
11-04-2023	07:50 – 11:50	Zwaar bewolkt, 3 Bft., 10 °C	Huisumus
03-05-2023	07:04 – 11:04	Zwaar bewolkt, 3 Bft., 13 °C	Huisumus

3.2.2 Gierzwaluw

Het onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform het Kennisdocument Gierzwaluw. Er zijn drie rondes in de periode 1 juni tot en met 15 juli 2023 uitgevoerd. Eén ronde is tussen 20 juni en 7 juli 2023 uitgevoerd in verband met de aanwezigheid van jongen. De rondes zijn twee uur voor zonsondergang gestart en een half uur na zonsondergang geëindigd. In verband met de omvang en het overzicht van het projectgebied, zijn deze rondes in een team van zes deskundigen op het gebied van de gierzwaluw uitgevoerd. Tabel 3.2 geeft een overzicht van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

Tabel 3.2. Overzicht inventarisaties t.b.v. gierzwaluw.

Datum	Tijd	Weersomstandigheden	Type onderzoek
01-06-2023	19:50 – 22:20	Geheel bewolkt, 3 Bft., 14 °C	Gierzwaluw
13-06-2023	20:01 – 22:31	Onbewolkt, 3 Bft., 17 °C	Gierzwaluw
28-06-2023	20:05 – 00:05	Geheel bewolkt, 2 Bft., 20 °C	Gierzwaluw

3.2.3 Vleermuizen

Het doel van het aanvullend vleermuisonderzoek was het vaststellen van de functionaliteit als verblijfplaats van vleermuizen van de gebouwen. Onderzocht is of de panden geschikte zomer-, paar- en kraamverblijven bevatten. Voor aangetroffen functionaliteiten in het onderzochte gebied dient het aanvullend onderzoek als basis voor de vergunning van de voorgenomen werkzaamheden. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het vleermuisprotocol uit 2021. In verband met de omvang en het overzicht van het projectgebied, zijn deze rondes in een team van twaalf deskundigen op het gebied van vleermuizen uitgevoerd. De inventarisaties in het parseizoen van vleermuizen zijn in een team van zes onderzoekers uitgevoerd.

Vleermuizen vormen een nachtactieve groep. Om deze reden zijn de veldbezoeken in de schemering en in de nacht uitgevoerd. In tabel 3.3 zijn de onderzoeksdata en verdere informatie omtrent de veldbezoeken te vinden. Tijdens de veldbezoeken is gewerkt met een bat-detector (type Petterson D240X) om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen. Tijdens de veldbezoeken is specifiek gelet op verblijf indicerend gedrag zoals zwermen, in- en uitvliegen en baltsgedrag.

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In de periode 15 mei – 15 juli 2023 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De overige twee rondes zijn 's avonds vanaf zonsondergang uitgevoerd.

Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In de periode 15 augustus – 1 oktober 2023 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes, waarvan er één vanaf middernacht is uitgevoerd. De overige ronde is vanaf zonsondergang uitgevoerd.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd en bestaat uit twee rondes. Eén ronde is in de kraamperiode van vleermuizen uitgevoerd. De overige ronde is in de paarperiode van vleermuizen uitgevoerd.

Tabel 3.3. Overzicht inventarisaties t.b.v. vleermuizen.

Datum	Tijd	Weersomstandigheden	Type onderzoek
31-05-2023	21:49 – 23:49	Half bewolkt, 3 Bft., 12 °C	Vleermuizen, zomer- en kraamverblijfplaatsen
01-06-2023	03:23 – 05:23	Geheel bewolkt, 3 Bft., 12 °C	Vleermuizen, zomer- en kraamverblijfplaatsen
28-06-2023	22:05 – 00:05	Geheel bewolkt, 2 Bft., 16 °C	Vleermuizen, zomer- en kraamverblijfplaatsen
16-08-2023	21:03 – 00:03	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft., 14 °C	Vleermuizen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen
28-09-2023	00:00 – 02:00	Zwaar bewolkt, 3 Bft., 17 °C	Vleermuizen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

3.3 Werkwijze opstellen activiteitenplan

Naar aanleiding van de bevindingen van de uitgevoerde onderzoeken in 2023 is in hoofdstuk 6 beschreven op welke wijze negatieve effecten moeten worden voorkomen (mitigatie) en (zo nodig) moeten worden gecompenseerd. Bij het opstellen van de mitigerende- en compenserende maatregelen is onder andere gebruik gemaakt van het kennisdocument 'huismus' uitgebracht door BII12 (versie 2.1, februari 2023).

4. Beschrijving onderzoeksresultaten

4.1 Quickscan soortenbescherming

Tijdens de uitgevoerde quickscan (E.C.O. Logisch B.V., 2022), is vastgesteld dat het plangebied geschikt is voor nesten van huismus en gierzwaluw en als jaarronde verblijfplaats, foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen. Gezien de aard van de werkzaamheden blijven eventuele foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen binnen het plangebied in stand. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van huismus en gierzwaluw zijn echter niet uitgesloten. Om de aanwezigheid van verblijfplaatsen en nesten aan te tonen, dan wel uit te sluiten, dient aanvullend onderzoek gedaan te worden naar de kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen en nesten van huismus en gierzwaluw.

4.2 Soortgericht onderzoek

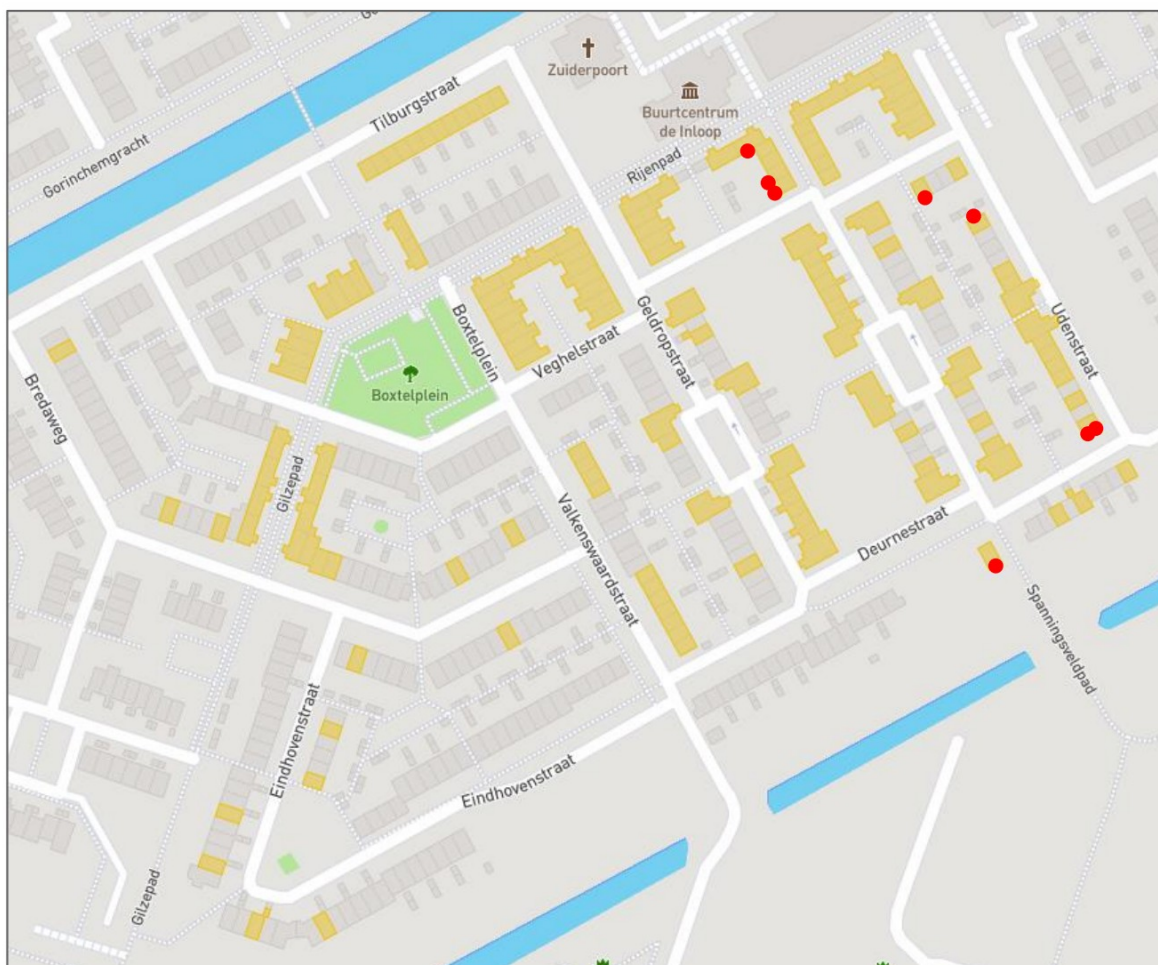
4.2.1 Huismus

Binnen het plangebied zijn acht nestlocaties van huismus aangetroffen (afbeelding 4.1) op de volgende adressen:

- Rijenpad 20
- Helmondstraat 37 (twee nesten)
- Veghelstraat 10
- Udenstraat 1 (twee nesten)
- Udenstraat 35
- Deurnestraat 40

Van deze adressen vinden de geplande werkzaamheden alleen plaats bij Rijenpad 20 en Deurnestraat 40. De nesten bij de overige adressen bevinden zich niet binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Negatieve effecten op deze nesten zijn daarom uitgesloten.

In de directe omgeving van het plangebied zijn daarnaast 37 nestlocaties vastgesteld. Deze bevinden zich ook buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Negatieve effecten op deze nesten zijn daarom uitgesloten.

Afbeelding 4.1. Overzicht van de aangetroffen huismusnesten binnen complex 4216.

Het nest bij Rijenpad 20 bevindt zich in de nokpan van de zuidoostgevel (afbeelding 4.2). Door de voorgenomen ontwikkeling, het vervangen van het dak, zal dit nest verloren gaan.

Het nest bij Deurnestraat 40 bevindt zich in een nestkast aan de zuidgevel (afbeelding 4.3). Dit nest zal door de voorgenomen ontwikkeling niet verloren gaan. Om negatieve beïnvloeding van het nest te voorkomen, worden de volgende maatregelen uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol:

- De werkzaamheden (inclusief op- en afbouwen van steigers) worden buiten het broedseizoen uitgevoerd, als er geen sprake is van een koude periode.
- Bij het plaatsen van de steigers is een deskundig ecooloog aanwezig, om te zorgen dat de buizen van de steigers het nest niet blokkeren en deze goed bereikbaar blijven voor huismussen.
- In plaats van steigerdoeken wordt ijzeren steigergaas gebruikt met dermate grote gaten dat huismussen hier gemakkelijk doorheen kunnen vliegen.
- Steigers worden alleen gebruikt om het dak veilig op en af te gaan. Er wordt niet op de steigers gewerkt.
- Aan de zijde van het huismusnest wordt het dak niet betreden.

Afbeelding 4.2. Locatie van huismusnest bij Rijenpad 20, in de nokpan aan de zuidoostzijde.

Afbeelding 4.3. Locatie van huismusnest bij Deurnestraat 40, nestkast op de zuidgevel (bron: Cyclomedia 2022).

4.2.2 Gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn geen nestlocaties van gierzwaluw aangetroffen. Er is één nestlocatie aangetroffen in de directe omgeving van het plangebied (Geleenstraat 31), maar deze bevindt zich buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

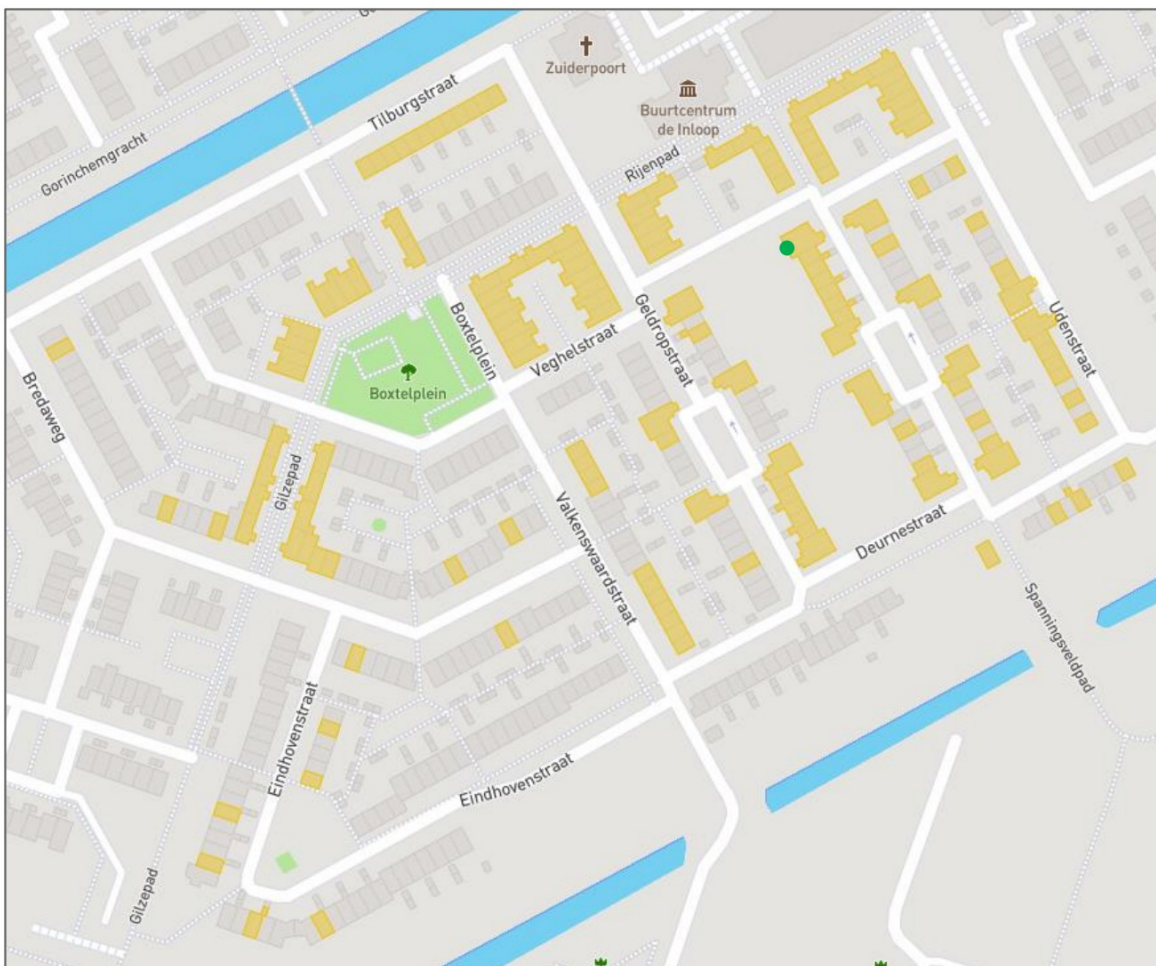
4.2.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen kan opgeknipt worden in twee periodes, namelijk de kraam- en zomerperiode en de paar- en winterperiode. Onderstaand geven we per periode aan wat de belangrijkste resultaten zijn geweest. Daarnaast zijn ook de belangrijkste resultaten gegeven van het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied.

Kraam- en zomerperiode

Binnen het plangebied is één kraamverblijfplaats van zes individuen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze bevindt zich achter de kop van een regenpijp aan de westzijde van Helmondstraat 33 (afbeelding 4.4). Deze verblijfplaats wordt door de geplande werkzaamheden niet aangetast. De betreffende woning heeft aan de oostzijde een klein hellend dak op het trappenhuis dat wordt vervangen. Het vervangen van dit dak zal de kraamverblijfplaats aan de andere kant van de woning niet beïnvloeden. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

Daarnaast zijn in de directe omgeving van het plangebied een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis bij Moergestelstraat 5 vastgesteld en twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis bij Bredaweg 59 en bij Eindhovenstraat 50. Deze verblijfplaatsen bevinden zich buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

Afbeelding 4.4. Locatie van de kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis bij Helmondstraat 33.

4.2.4 Paar- en winterperiode

Er zijn geen paarverblijfplaatsen of baltterritoria van vleermuizen vastgesteld binnen het plangebied.

In de directe omgeving van het plangebied is één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld bij Rijepad 17. Deze verblijfplaats bevindt zich buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

In het plangebied is geen zwermactiviteit van vleermuizen waargenomen die kan duiden op de aanwezigheid van een (massa)winterverblijfplaats.

4.2.5 Vliegroutes en foerageergebied

In het plangebied zijn drie vaste vliegroutes van gewone dwergvleermuis vastgesteld (afbeelding 4.4). Aangezien deze vliegroutes allemaal van en naar de aangetroffen kraamverblijfplaatsen lopen worden ze als essentieel beschouwd. De vliegroutes worden echter niet negatief beïnvloed door de geplande werkzaamheden.

Het projectgebied wordt in beperkte mate door de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis gebruikt als foerageergebied. In de directe omgeving zijn soortgelijke of geschiktere foerageergebieden aanwezig. Door het beperkte gebruik en de aanwezigheid van voldoende alternatieven is het foerageergebied in het projectgebied niet van essentieel belang voor de staat van instandhouding van de lokale populaties vleermuizen.

4.3 Conclusie

Om te achterhalen welke functies het projectgebied herbergt voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen, heeft adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. nader soortenonderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek (E.C.O. Logisch B.V., 2023) is gebleken dat binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden de volgende functies aanwezig zijn:

- Eén huismusnest in de nokpan aan de zuidzijde van Rijepad 20.
- Eén huismusnest in de nestkast aan de zuidgevel van Deurnestraat 40.

Negatieve effecten op het huismusnest bij Deurnestraat 40 kunnen worden voorkomen door de maatregelen te nemen beschreven onder 4.2.1.

Het huismusnest onder de nokpan aan de zuidoostzijde van Rijenpad 20 wordt door de werkzaamheden negatief beïnvloed. De aanwezige verblijfplaats kan als gevolg van de werkzaamheden verloren gaan. Daarnaast kunnen individuen van de huismus worden verstoord en gedood als gevolg van de werkzaamheden. Hiermee worden schadelijke handelingen uitgevoerd in het kader van de Omgevingswet (BAL art. 11.37, lid 1, onder b en d).

5. Toetsing aan de Omgevingswet

5.1 Wettelijk kader

De geplande werkzaamheden bestaan uit activiteiten die mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren. Onder de Omgevingswet wordt dan gesproken van een 'Flora- en fauna-activiteit'. Wanneer een flora- en fauna-activiteit effect heeft op soorten die onder een van de soortenbeschermingsregimes (paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5) vallen, dan is sprake van vergunningplicht bij 'schadelijke handelingen' (art. 11.37, 11.46, & 11.54 Bal, tabel 5.1) m.u.v. de regels voor vergunningsvrije gevallen.

In voorliggende vergunningsaanvraag betreft het een flora- en fauna-activiteit die mogelijk een negatief effect veroorzaakt op de huismus. Alle vogelsoorten, waaronder de huismus, zijn opgenomen in het beschermingsregime 'Vogelrichtlijn', welke staat beschreven in art. 11.37 Bal. Het voorkomen van soorten in beschermingsregime 'Habitatrichtlijn' en 'andere soorten' is niet aan de orde voor deze vergunningsaanvraag.

Tabel 5.1. Overzicht van schadelijke handelingen per beschermingsregime (bron: Besluit Activiteiten Leefomgeving).

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 11.37 Ow BAL	Beschermingsrichtlijn soorten Habitatrichtlijn § 11.46 Ow BAL	Beschermingsregime andere soorten § 11.54 Ow BAL
Art. 11.37 lid 1 sub a Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 11.46 lid 1 sub a Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 11.54 lid 1 sub a Het is verboden in het wild levende soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 11.37 lid 1 sub b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 11.46 lid 1 sub d Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of vernielen.	Art. 11.54 lid 1 sub b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen rustplaatsen of eieren van dieren te beschadigen of te vernielen.
Art. 11.37 lid 1 sub c Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 11.46 lid 1 sub c Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing.
Art. 11.37 lid 1 sub d Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 11.46 lid 1 sub b Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art. 11.46 lid 1 sub e Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art. 11.54 lid 1 sub c Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

5.2 Beoordeling soorten van de Vogelrichtlijn

5.2.1 Mogelijke schadelijke handelingen

Door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden binnen het plangebied is het mogelijk dat individuen van de huismus worden verwond of gedood. Door mitigerende maatregelen te nemen voor en tijdens de werkzaamheden wordt voorkomen dat individuen opzettelijk worden verwond of gedood, en daarom is overtreding van artikel 11.37 lid 1 sub a niet aan de orde. De beoogde werkzaamheden leiden wel tot vernietiging van een huismusnest en het verstoren van de vogels en daarmee tot overtreding van artikel 11.37 lid 1 sub b en d. Om te voorkomen dat de werkzaamheden een (negatief) effect gaan hebben op de staat van instandhouding van de huismus in Almere Stedenwijk, worden mitigerende maatregelen genomen. Deze staan beschreven in hoofdstuk 6.

5.2.2 Wettelijk belang

Deze ontheffing wordt aangevraagd "in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid" (artikel 8.74j lid 1 sub b 1°). Voor een onderbouwing van dit belang zie paragraaf 5.4.

5.2.3 Staat van instandhouding van de gewone en ruige dwergvleermuis

De huidige staat van instandhouding van de huismus als broedvogel in Nederland is zeer ongunstig ([REDACTED] 2022).

De huismus komt algemeen voor in Nederland op plekken waar geschikt broedgebied aanwezig is. Ook in Almere Stedenwijk wordt de soort veelvuldig waargenomen. Tijdens het onderzoek naar verblijfplaatsen bij complex 4216 is geconstateerd dat de huismus verspreid over de wijk is aangetroffen. De inschatting is dan ook dat de soort in de wijk algemeen voorkomt.

Doordat veel woningen verduurzaamd of gesloopt worden, worden vaak nesten van de huismus vernietigd. Om te voorkomen dat dit ook in Almere Stedenwijk gebeurt, worden maatregelen genomen vooraf, tijdens en na de werkzaamheden, om zo de staat van instandhouding in de wijk te waarborgen. Deze maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 6.

5.3 Alternatievenafweging

Locatie: Het project is locatie gebonden, waardoor alternatieven voor andere locaties ontbreken.

Ingreep: De werkzaamheden zijn nodig om de woningen te verduurzamen en energiezuiniger te maken. De woningen in complex 4216 voldoen niet aan de gestelde isolatiestandaard. Het isoleren van de woningen is noodzakelijk om de woningen toekomstbestendig en duurzaam te maken en daarmee te voldoen aan de Nationale Prestatieafspraken (als bijlage toegevoegd).

Het huismusnest in de nokpan van Rijenpad 20 kan niet worden ontzien, omdat de woning een veel hogere jaarlijkse warmtebehoefte heeft dan de isolatiestandaard voorschrijft. Om de isolatiestandaard te behalen en te voldoen aan de Nationale Prestatieafspraken, kan de woning niet worden ontzien. De ambitie van het kabinet is namelijk dat er in 2030 in totaal 1 miljoen huurwoningen toekomstklaar geïsoleerd zijn. De Standaard voor woningisolatie geldt hierbij als referentie voor toekomstklaar.

Planning: Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de bewoners. De werkzaamheden moeten per pand in een aaneengesloten periode worden uitgevoerd, om overlast aan de bewoners zo beperkt mogelijk te houden.

Huismusnesten zijn jaarrond aanwezig. Starten in de periode dat de soorten niet aanwezig zijn, is dus niet haalbaar. Wel wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare periodes van de huismus(nesten). In de kwetsbare broedperiode (maart t/m augustus/september) en in koude periodes buiten de broedperiode worden geen werkzaamheden gestart die van negatieve invloed zijn op aanwezige huismussen, tenzij voorafgaand het nest ongeschikt is gemaakt.

Werkwijze: Met betrekking tot een alternatieve werkwijze in de uitvoeringsfase wordt voldaan aan 'het zorgvuldig handelen', zoals beschreven in hoofdstuk 6 van dit activiteitenplan.

5.4 Wettelijk belang

In het kader van de voorgenomen activiteiten wordt een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet aangevraagd op grond van het volgende wettelijke belang:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid (artikel 8.74j lid 1 sub b 1°).

Hieronder volgt de onderbouwing voor de keuze van dit belang.

Dit project vormt onderdeel van nationale prestatieafspraken die De Alliantie (en andere woningcorporaties) heeft gemaakt met het Rijk. Gezien het doel 'CO₂-neutraal 2050' moeten er maatregelen genomen worden in het kader van vermindering van energieverbruik en daarmee samenhangende CO₂-uitstoot. In de nationale prestatieafspraken zijn afspraken gemaakt over het aandeel woningen dat aan de nationale isolatiestandaard moet voldoen. Dit houdt in dat woningen voldoende geïsoleerd zijn als deze verwarmd kunnen worden met een temperatuur van 50 graden. Dit is niet het geval voor de woning aan Rijenpad 20 in complex 4216. De isolatiestandaard voor Rijenpad 20 is 98 kWh/m², terwijl de jaarlijkse warmtebehoefte 140 kWh/m² is. Daarmee is de woning niet voldoende geïsoleerd om aan de standaard te voldoen.

Daarnaast moeten de woningen klaargemaakt worden voor het toepassen van hybride warmtepompen conform de afspraken met het Rijk. Deze hybride warmtepompen hebben een veel hoger rendement als de woningen beter geïsoleerd zijn. De werkzaamheden dragen bij aan de landelijke klimaatdoelstellingen en daarbij aan de voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Hoewel Rijenpad 20 energielabel B heeft, is door de aard en eigenschappen van de woning de jaarlijkse warmtebehoefte veel hoger dan de isolatiestandaard voor de woning. Daarmee is de woning in de huidige situatie niet duurzaam en niet toekomstbestendig (zie verder ook onder paragraaf 5.3 alternatievenafweging). Los van de onderhavige rapportage zijn de prestatieafspraken toegevoegd.

6. Mitigatieplan

In dit hoofdstuk komt aan bod welke maatregelen benodigd zijn en op welke wijze deze uitgevoerd moeten worden om voldoende zorgvuldig te handelen. Op deze wijze wordt de gunstige staat van instandhouding van de voorkomende beschermde soorten niet aangetast.

Om te voorkomen dat de werkzaamheden een negatieve invloed hebben op de aanwezige huismussen in Stedenwijk Almere worden diverse maatregelen genomen. Deze maatregelen dienen ten doel dat de huismus voorafgaand, tijdens en na de werkzaamheden het gebied kan gebruiken als verblijfplaats. Zo blijft de staat van instandhouding van de huismus gehandhaafd in de wijk. In onderstaand mitigatieplan beschrijven we hoe wordt omgegaan met de aanwezigheid van de beschermde soort. De te nemen mitigerende maatregelen zijn (grofweg) op te delen in 5 stappen:

1. Realiseren van tijdelijke voorzieningen
2. Ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats
3. Zorgvuldig handelen tijdens de uitvoering
4. Realiseren van permanente voorzieningen
5. Afronding werkzaamheden

Onderstaand wordt per stap uitgewerkt hoe hier dusdanig vorm aan wordt gegeven dat de staat van instandhouding van de huismus op geen enkele manier negatieve effecten ondervindt van de werkzaamheden. Om dit te waarborgen wordt bij het uitvoeren van alle mitigerende maatregelen een ter zake kundige/ecoloog betrokken. Deze voert de ecologische begeleiding uit voorafgaand en tijdens de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling. De deskundige ecoloog voldoet aan de eisen zoals deze worden beschreven op de site van www.rvo.nl.

6.1 Realiseren van tijdelijke voorzieningen

Om te zorgen dat de huismus ten tijde van de werkzaamheden nog steeds een verblijfplaats kan vinden in de wijk, worden tijdelijke verblijfkasten geplaatst. Door de werkzaamheden wordt één huismusnest vernield. Om te zorgen dat de vindkans van de soort wordt vergroot worden voor dit nest 2 tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd.

De tijdelijke nestkasten worden geplaatst op de westgevels van Helmondstraat 41 en 43 (afbeelding 6.1). De kasten worden daarbij zo dicht mogelijk tegen de dakrand geplaatst. Hierdoor wordt de trefkans van de kasten vergroot. Voor het plaatsen van de tijdelijke nestkasten wordt gebruik gemaakt van de HMT1 van Unitura (afbeelding 6.2). De kasten worden uiterlijk begin mei 2024 geplaatst, en voldoen aan de minimale afmetingen zoals gesteld in het kennisdocument voor de huismus. Hierdoor hangen de kasten minimaal 3 maanden voordat de werkzaamheden worden gestart.

Afbeelding 6.1. Locaties van het huidige huismusnest (rode stip) en de tijdelijke nestkasten (gele stippen) voor de huismus binnen het plangebied (bron: Cyclomedia).

Afbeelding 6.2. De HMT1 nestkast van Unitura.

6.2 Ongeslacht maken oorspronkelijke verblijfplaatsen

Om te voorkomen dat tijdens de werkzaamheden dieren nog aanwezig zijn in het pand, wordt het dak van het pand waar het huismusnest zich bevindt voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. De huismus heeft de broedperiode als meest kritische periode, deze loopt globaal van maart tot en met augustus, of tot en met september als sprake is van een vervolgletsel. Ook wordt gebruik gemaakt van huismusnesten buiten de broedperiode, als sprake is van een koude periode.

Om met deze periodes rekening te houden wordt de woning ongeschikt gemaakt in september (of oktober als sprake is van een vervolgletsel). Ca. 3 dagen na het ongeschikt maken wordt door een ecooloog een controle uitgevoerd of het pand correct ongeschikt is gemaakt en er geen huismussen meer aanwezig zijn.

Het ongeschikt maken van het dak van het pand wordt uitgevoerd met behulp van borstels en vulschuim (afbeelding 6.3). Exclusion flaps worden op alle mogelijke gaten en kieren gezet. Hierbij worden langwerpige spleten (zoals de dakranden) voorzien van weringborstels en/of vulschuim zodat de gehele lengte dichtgezet kan worden. Hierbij wordt ook de aangrenzende woning Rijenpad 18 ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat de mussen zich daarheen verplaatsen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in september, of oktober als sprake is van een vervolgletsel.

Afbeelding 6.3. Links: vulschuim, rechts: weringborstel (bron: Unitura).

Tabel 6.1. De kwetsbare perioden van de huismus (rood) ten opzichte van de periode waarin ongeschikt wordt gemaakt (groen).

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Meest kwetsbare periode												
Meest kwetsbare periode indien sprake is van een vervolglegsel												
Kwetsbare periode indien sprake is van een koude periode												
Ongeschikt maken complex												

6.3 Zorgvuldig handelen tijdens de uitvoering

Om te voorkomen dat tijdens de werkzaamheden onverhoopt negatieve effecten optreden op de flora en fauna in de wijk worden voor de aanwezige soorten voorzorgsmaatregelen getroffen. Voorafgaand worden Rijenpad 20 en Rijenpad 18 ongeschikt gemaakt zodat de kans op aanwezigheid van flora en fauna gering is. Echter kan het altijd voorkomen dat er onverhoopt een dier binnen het werk wordt tegengekomen. Om te zorgen dat ten allen tijden correct wordt gehandeld wordt voor het werk een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin wordt geborgd dat de juiste gedragsregels omtrent de flora en fauna worden gewaarborgd.

6.4 Aanbieden permanente nieuwe verblijfplaatsen

Om te zorgen dat de huismus ook na de werkzaamheden nog verblijfplaatsen heeft binnen de grenzen van het plangebied, worden tijdens de werkzaamheden eveneens permanente verblijfplaatsen gerealiseerd.

Op de locatie van het huidige huismusnest wordt in het dak op 2 plaatsen ruimte gecreëerd voor huismusnesten onder de dakpannen. Daarbij wordt minimaal 8 centimeter ruimte gehouden tussen de dakplaat en de onderzijde van de dakpan.

Afbeelding 6.4. Locaties van de permanente voorzieningen ten behoeve van het huismusnest in de nokpan van Rijenpad 20. Blauw: permanente voorzieningen, rood: huidig huismusnest (bron: Cyclomedia).

6.5 Afronding werkzaamheden

Nadat de werkzaamheden zijn afgerond bij Rijenpad 20 wordt een controle uitgevoerd dat alle permanente voorzieningen toegankelijk zijn en functioneel voor de huismus. Nadat voor de huismus is voldaan aan de gewenningsperiode van deze nieuwe permanente voorzieningen (3 maanden), worden de tijdelijke voorzieningen zorgvuldig verwijderd (maar niet in het broedseizoen). Dit gebeurt in overleg en in bijzijn van een ecooloog.

6.6 Betrokken deskundigheid

Bij het uitvoeren van mitigerende maatregelen wordt een ter zake kundige/ecooloog betrokken. Deze voert de ecologische begeleiding uit voorafgaand en tijdens de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling. De deskundige ecooloog voldoet aan de eisen zoals deze worden beschreven op de site van www.rvo.nl.

Na verlening van de vergunning wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld, waarin in ieder geval het volgende is vastgelegd:

- Vereisten/voorwaarden vanuit de verleende vergunning.
- Uit te voeren mitigerende maatregelen (nader geconcretiseerd).
- Taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen.
- Logboek waarin de ecologische begeleiding wordt bijgehouden.

7. Literatuurlijst

BIJ12. (2023). Kennisdocument Huismus *Passer Domesticus*. Versie 2.1.

█ (2022). Staat van instandhouding van soorten van de Vogelrichtlijn zonder instandhoudingsdoelen in Natura 2000-gebieden. Sovon-rapport 2022/81. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.